

krogih njegovi dve knjigi: »Integralna vojna« in »Vojna v letu 19...«. Iz njih pa se niso učili samo italijanski vojaški krogi, pač pa tudi drugi, n. pr. Nemci in Rusi, ki so sami priznali, da je bil italijanski general Douhet njihov veliki učitelj.

Kaj je učil Douhet?

S tiskano besedo za vodilne vojaške kroge je priporočal Douhet, da morajo v moderni vojni biti v najožjem sodelovanju suhozemske, letalske in pomorske sile. Ker je obramba v zraku najtežja, je letalstvo največjega pomena in se da z njim radi brzine doseči vse. Letala lahko razbijejo s svojimi bombami sovražna letališča, sovražne tovarne, razna skladišča, med njimi seveda tudi zaloge bencina, ki igrajo v sedanji vojni tako pomembno, da ne rečemo odločilno vlogo. Predvsem mora letalstvo izvesti čim hitreje napade na sovražnikova življenjska središča. To je dosti večjega pomena, kakor pa spuščati se v spopade s sovražnimi letali in s tem »izgubljati« v vojni tako zelo dragocen čas. Letalstvo ima dalje tudi nalogo, podpirati vsa gibanja suhozemske vojske in mornarice. Kdor ima v zraku premoč, lahko obvaruje pred sovražnimi napadi svojo industrijo in sploh državo, obenem pa lahko neovirano na-

stopi na kopnem in na morju ter zgrabi sovražnika še tam. To so za sovražnika zelo hude okoliščine, v katerih se mora vojskovati, poleg tega pa še nima nič kaj dosti upanja, da bi v vojni mogel kaj doseči. Pred vsakim napadom na kopnem ali na morju morajo nastopiti bombniki, ki naj zasejejo zmedo med sovražne čete in ljudstvo v zaledju.

Z zračnim načinom napadanja je po Douhetovi zamisli mogoče neločljivo povezati usodo vojaka na bojišču z ono civilistov v zaledju. S tako vojno je prisiljen ves narod v boj za svoj obstanek. Napad na sovražnika na fronti in daleč zadaj iz zraka pa mora biti nagel ali bliskovit, ker igra v moderni vojni poleg orožja glavno vlogo čas. S celostno ali totalitarno

vojno je priporočal Douhet v svojih povojnih razpravah tudi danes tolikokrat imenovano »bliskovito vojno«, katere so se poslužili prvič Nemci pri vpadu na Poljsko.

Popolna osvojitve celostne (totalitarne) vojne

Douhetovi nasveti niso zadeli na gluha ušesa vojaških strokovnjakov. Priporočilo totalitarne vojne je bilo deležno globokega odmeva v sovjetski Rusiji in predvsem pa v Nemčiji. Kako daleč pa je napredoval celostni način bojevanja od tiskanega priporočila italijanskega generala Douheta do danes, pa zve itak vsakdo iz časopisnih poročil o potekanju sedanjih vojnih dogodkov na frontah in še bolj pa v zaledjih.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Zaveden koroški Slovenec umrl. V Šmihelu pri Pliberku je preminul v visoki starosti 81 let Anton Krenvalder. Rajni je bil neustrašeno zaveden Slovenec. Mnogo je pretrpel v času pred in po plebiscitu. Nasprotniki so ga celo dejansko napadli in se je moral zateči po zdravniško pomoč v celovško bolnišnico. Pri plebiscitu je bil izvoljen v okraju Tinje pri Velikovecu v

volilni odbor kot zastopnik Slovencev za dotični okraj. Velikemu rodoljuba ostani ohranjen med Slovenci časten spomin!

Dobrotnica cerkve umrla pri Sv. Barbari pri Mariboru. Po dolgotrajnem bolehanju je umrla vsem draga ter spoštovana cerkvena dobitnica in Marijina družbenka Marija Mulec v starosti 78 let. Kako je bila priljubljena, je

Angleška trdnjava Gibraltar, ki je ključ do Sredozemskega morja na zapadu

Benečanska palača v Rimu, s koje balkona je oznanil Mussolini vstop Italije v vojno ob strani Nemčije

Vse države na vso moč hite z oroževanjem. Pogled v nemško tvornico za izdelovanje tankov

Turški letalci se vadijo z bombniki okrog turškega stolpa ali minareta v Carigradu

svečati čiščenju in shranjevanju rib. Pridobivanje ribjega olja spada med najbolj donosne posle norveških ribičev. Glave trsk se tudi porabijo, in sicer za gnojilo.

Čudna pozabljivost. — Neka Marta Deleitque iz Anwersa v Belgiji, ki jo je vsa okolica poznala kot skopuljo, se je strašno bala zavistnežev in tatov, pa je svoje prihranke skrila v neko zvitno preprogo. To je bila potem pozabila, a nekoliko dni pozneje je preprogo otepla skozi okno. Vse prepozno se je spomnila, da je s prahom stresla na cesto tudi 18 tisoč belgijskih, 4000 francoskih frankov, 23 angleških funtov šterlingov in 240 ameriških dolarjev. Zaman je potem hitela na cesto. Denar je bil že izginil. Poleg

»saj to je špetinov Matija in kako lépo ima za par! Matija, ali je tvoja hči?«

»Nak! Moja babica je,« mu je Matija jezno zasolil. »Stopita v bajto, prinesem vama mleka kar izpod krave.«

»Sam ga počreplji, svoje mleko! Bo bolje zate ko žganje.«

»Hoho! — Ampak malo mi boš dal, da pokukam v tvoj kukalorec.«

»V žehtar pokukaj, boš videl svoj nos.«

Urno je šel mimo, tako da ga je Tilka komaj dohajala. Čez nekaj časa je zagodrnjal:

»Ta tu gori ti je lump in pijanec; zapreti bi ga morali.«

»Kaj pa je napravil?« je pobarala Tilka.

»Norce si je delal z mojim rešpetinom — to je bilo lani — je rekel, da je štifelj; tega mu Bog ne bo odpustil.«

Tilka se je na skrivaj nasmehnila.

Ko sta prišla v dolino, je stari obstal na razpotju, dal ženi kovčeg in menil:

»Tako — zdaj pojdeva vsak po svoji poti. Jaz moram ven k šteharniku, ti pa boš v četrt uri spodaj na Muti.«

»Matija, kdaj boš spet v Šentanelu?« je vprašala.

»V treh — štirih tednih.«

»Pozdravi mi lepo Blaža... in Dobrovnikovo Treziko... in... in...«

»Ti bom prej izgubil tvoje pozdrave, preden jih bom na pravi kraj prinesel.«

»Da, boljše bo, da nikomur ne poveš, da sva se srečala.«

»Zbogom, Končnica, in pozdravi se!«

»Matija, še enkrat se ti lepo zahvalim za vse. Bog ti tavžentbart povrni! Iz velike stiske si me rešil.«

»Ne mlati prazne slame! Dobrim ljudem Bog pomaga.« In že jo je urno ubiral navzgor. Gledala je za njim, dokler ga je še mogla videti. Potem je vsa solzna odšla dol proti Muti.

V.

Dobrovnikova Trezika je poslala Tilki tole pismo: Ljuba Tilka! »Šentanel dne 15. septembra 1890.

Tvoje pismo, ki si mi ga poslala 10. t. m., me je tem bolj razveselilo, ker že od 3. junija, ko si mi zadnjič pisala, ni bilo več glasu o Tebi. Moj Bog, koliko si med tem prestala! Ko bi bila vedela, kako Ti je bilo, bi bila prišla k Tebi in Ti bi bila pomagala, kolikor bi bila mogla. Hvala Bogu, zdaj si najhujših skrbi rešena! Le ostani na Brezjah, dokler ne boš čisto zdrava! Če Ti bo treba denarja, piši meni in nikomur drugemu!

Hvala Ti za častitke, ki si mi jih poslala! Zal pa

pokazal njen pogreb. V imenu Marijine družbe se je poslovil od rajne g. župnik J. Potočnik, Pevski zbor je zapel žalostinko na domu in pri grobu. Na sedmini se je nabralo za novo bogoslovje 102 din, za afriške misijone pa je sar-a določila 1000 din. Njenim sorodnikom in domačim naše sožalje!

Zgledna katoliška žena umrla. Prejšnjo sredo smo v Murski Soboti pokopali ženo šolskega upravitelja iz Dolnjega Lakoša gospo Margareto Šömen, ki je umrla v soboški bolnišnici. Pokojnica je bila vse življenje zgledna katoliška žena. Njenega pogreba se je udeležilo zelo veliko ljudi. Naj počiva v miru, a preostanim naše sožalje!

Skrben gospodar umri v visoki starosti pri Sv. Rupertu nad Laškimi. Dne 8. junija je v Trobendolu umrl Jančič Franc, p. d. Lapornik,

v starosti 87 let. Skrben gospodar in mož pošteni je moral v svojem dolgem življenju prenašati nenavadno mero trpljenja. Njegov sin Franc, ki je leta 1907. prevzel, je v svetovni vojni padel, sinaha se je spet poročila, a moža zgubila zaradi jetike že čez eno leto, nato tudi ona umrla po dolgem hiranju. Sedaj je moral stari oče spet prevzeti obširno posestvo in skrbeti v nepopisnih težavah, ob neboljelih vnukih, ki so tudi po vrsti umirali v najlepših letih. Vaakdo, ki je poznal hude razmere v Lapornikovi hiši, se je čudil, da je mogel starček vzdržati v najlepšem redu vse gospodarstvo. Nobena bolezen ni zmogla žilavega starčka, starostna slabost mu je končno vzela življenje. Lepo je živel rajni oče, lepo tudi umrl. Pogrebne spreveda se je udeležila nenavadna množica prijateljev in znancev. Dobri oče in gospodar, počivaj v miru!

Poročila o vojnih dogodkih nekdanj in danes

Ze od pantiveka se je odločala usoda narodov na bojiščih. Od zmage ali poraza je zavisela svoboda ali sužnost vojaka na bojnem polju in njegove družine v ozadju. Radi tega še danes veljavnega dejstva ni vladalo zanimanje za izid boja samo med bojevniki, ampak tudi med njihovimi ženami, otroci, starci in onimi, kateri se niso bili z orožjem. Kolikor je star boj človeka proti človeku, toliko je stara poročevalska služba o izidu boja na življenje in smrt.

Vojna poročila pred Kristusom

Iz črno na belem beležene zgodovine, ki nam je ohranjena, vemo o največjem zanimanju starih Grkov o vojnih dogodkih.

Leta 490. pred Kristusom rojstvo je uspelo grškemu vojskovodji Milkijadu, da je premagal in za nekaj časa odločilno potolkel veliko premoč Perzijcev na Maratonskem polju na vzhodni grški obali, ki je oddaljena od grškega glavnega mesta Atene 42,2 km. Kakor hitro je bila zmaga dobljena, je poslal Milkiad tekača Diomedona v Atene, sporočiti zaledju zmagovito vest. Diomedon je tekkel z zmagoslavnim sporočilom tako naglo, da je na cilju še lahko izrekel besede: »Zmagali smo!« Komaj je izgovoril te besede, se je zgrudil in obležal mrtev od prevelike izčrpanosti. V spomin na ta tek imamo še danes na olimpijadah »maratonski tek«.

Iz dobe pred Kristusom je znan in v zgodovini opisan sloviti kartažanski vojskovodja Hanibal (246—183 pr. Kr. r.). Tedaj so posedali stari Rimljani svoje svetovno vladarstvo ali imperij v Evropi in Kartažani v severni Afriki. Težnje obeh vladarstev so se križale v Španiji in je prišlo do dolgotrajnih bojev. Hanibal je hotel Rimljane odločilno poraziti. Radi tega se je napotil z veliko arma-

do iz Afrike in Španije preko Alp v zgornjo, srednjo in celo južno Italijo. Bile so se srdite in velike bitke, o kojih izidu je hotela imeti poročila Hanibalova afriška domovina. Zmagoviti Hanibal je uredil na pohodu proti Italiji med potjo posebne poročevalske postaje, po katerih je pošiljal o svojih vojnih gibanjih vesti hitro in varno v Kartagino.

Stari Rimljani so imeli svoj imperij zvezan za vojne pohode z dobrimi cestami. Ob rimskih cestah so bile postavljene posebne table, na katere so beležili vojni sli na konjih poročila o izidih bitk, katere so bile rimske armade z zunanjim svetom.

V srednjem veku

Ves srednji vek je prepleten z vojnimi dogodki manjšega ter velikega obsega. V tej dobi so se posluževali za prenašanje vojnih poročil pošte. Srednjeveška pošta je bila za kulturne pokrajine v rokah trgovskih združenj, ki so bila znana pod imenom »hansa«. Hansa je bila zveza nižjenemskih mest v 14.

in 17. stoletju. Ta organizacija je bila radi pospeševanja in naglega napredovanja trgovine tako dobro organizirana, da je po svojih trgovinskih postajah pošiljala poročila o vojnih dogodkih od severnih, danes tolikokrat imenovanih baltičkih držav do Benetk in še dalje.

Napoleonovi časi

Veliki vojskovodja Napoleon je prevzel žalostno dediščino francoske revolucije in je bil cesar francoskega svetovnega vladarstva od 1800 do 1815. Napoleon je bojeval z vsemi evropskimi večjimi državami velike vojne, v katerih so bila vojna poročila važnega pomena za cesarja občudujoče zaledje. Iz napoleonskih spočetka tako zmagovitih bitk so pošiljali na vse strani poročila s sli na konjih in s pomočjo golobov-pismoš.

Fotografija in brzojav

Vojna poročevalska služba pa se je zelo razvila, ko so izumili fotografijo. V nemško-francoski vojni 1870-71 so pošiljali vesti iz obleganega Pariza z golobi-pismoš, ki so prenašali te vesti zabeležene na majhnih fotografijah med peresi svojih repov.

Popoln prevrat je nastal v tem področju z uvedbo električnega brzojava. Prvič se je ta brzojav v te namene izkazal že med vojno 1870-71. V svetovni vojni je ta način poročanja prevladoval, ker je bil tedaj radio v zadnjih letih komaj v spočetju.

Radio

Od zgoraj omenjenega maratonskega tekača do današnjih po radiu sporočenih vojnih poročil v vse dele sveta je preteklo precej nad dva tisoč let. Današnje zmage in porazi se razletijo v svet po večkrat na dan. Razglaševanje vojnih vesti brezžičnim putem z resničnimi in zlaganimi dodatki ter razlagami rodi mnogo zla, ker vprega v neprestano živčno napetost tudi take države, ki niso pognane v vojni metež.

Dopisi

Mežiška dolina

Sv. Danijel. Tukaj se je poročil Lovro Marin, posestnik in gostilničar, z Rutnikovo Marjanco. Mlademu zakonskemu paru naše častitke!

Dravsko polje

Sv. Martin pri Vurbergu. V nedeljo, 16. junija, so se vršile tekme mladcev dveh najmlajših Fantovskih odsekov Slonšekovega okrožja ZFO Maribor. Tekmovall so pri Sv. Barbari v Slov. goricah, kjer so naši mladci dobili peto mesto ter s tem dokazali, da še daleč niso med zadnjimi.

Fantje, le korajžno naprej! — V nedeljo, 30. junija, ob pol štirih popoldne se bo vršila v ljudski šoli v žitečki vasi ponovitev drame »Križ in sovjetska zvezda«, katero priredi martinški FO in je žela doma splošno priznanje in zadovoljstvo pri gledalcih. Dragi žitečani in sosedje, ki ljubite lepe igre: iskreno vabljeni! Vstopnina je nizka, in sicer sedež 5 din, stojišča 3 din, otroci pa 2 din.

Ptujska gora. (Mirovna slovesnost.) Ze zadnjič smo poročali, da bo 2. julija, na praznik Marijinega obiskovanja, z velikim romarskim shodom na Ptujski gori združena mirovna slo-

so prezgodnje. Nisem se še poročila, kajti, Tilka, tudi mene je zadela huda nesreča: nimam več matere... Od pljučnice so okrevali, toda srce je bilo slabo in tako so mi 1. septembra zjutraj, potem ko so sprejeli svete zakramente, mirno zaspali. Bog jim daj večni mir in pokoj, večna luč naj jim sveti! Koliko sem se te dni in noči prejkala! Kar verjeti ne morem, da moje mamine ni več.

Moj ženin, dobri doktor Silan, je dejal, da bova poroko do pomladi odložila, da bom medtem vsaj malo prebolela bridko izgubo. Ker nisem marala sama ostati v hiši in mi tudi ni bilo, da bi bila do poroke šla k doktorjevi sestri, kakor mi je on rekel, sem se vrnila k Tvojemu očetu v trgovino in zdaj tudi stanujem pri njem in sem na hrani v Tvojem domu. Delo v trgovini me tudi zamoti, da ne mislim venomer na mater.

Tvoj oče so bolj bolehnii; trpijo zaradi sklepnega revmatizma. Na Končnika so zelo hudi. Meni se zdi, da so mu morali pisati hudo pismo. To jim je menda kar prav, da nisi prišla domov, ampak da si šla rajši iz kraja. Tega pa ne morejo skriti, kako jih skrbiš. Jim bom povedala, v kaki stiski si bila in kaj si prestala; kadar bo le priložnost, bom v Tvoj prid govorila.

Kar si o razmerah pri Končniku izvedela, je, žal resnica. Ze junija meseca sta bila župnik in župan pri njem. Ali tedaj šele je bil ogenj v strehi! Na Rešnjega

Telesa dan Jurij ni pustil, da bi bili pred njegovo hišo postavili oltar. Namesto domačih poslov ima zdaj same tuje, ki jih ni kaj prida. Nekatere je že spet nagnal. Najmanj po volji je ljudem gospodinja. Ime ji je Lizka in se piše Škerjanec. Ni več prav mlada, ampak maže se in napravlja in ima lačne oči, da kar veš, kaka je. Juriju se skuša na vse viže prikupiti, nasproti drugim pa je odurna in surova. Kolikor je čuti, je Celjanka. V cerkvi je ni nikoli videti. Da domačih ni več v gostilno, temu se ne moreš čuditi. Ob nedeljah pridejo iz mesta. Tedaj je pri Končniku živo in večkrat rajajo do polnoči.

Zaradi otrok si ne boji v skrbi! Katra skrbi zanju, da bi ti tudi ne mogla bolje. Zdrava sta in vedno čedno oblečena in dobre volje. Ubožčka še ne vesta, da nimata mame; saj je dobro, da tega še ne razumeta... Zdjaj pa moram svoje pisanje skleniti. Zbogom, Tilka, nič se ne žali, misli le na to, da ozdraviš, vse drugo pa prepustimo Bogu! Pri neki pridigi sem nekoč čula, da trpljenje človeka požlahtni. Upam, da bo tudi mene. Kaj je trpljenje, vem zdaj tudi jaz. Moli za mojo mamo!

Prisrčno Te pozdravlja Tvoja zvesta Trezika.

Pripis. Tvojemu očetu nisem o tem pismu nič rekla. Morda bi Te bili dali pozdraviti. Pa rajši še počakajva! Da ne pozabim: Katra mi je naročila, naj Te prav lepo pozdravim. Otroka bom o prvi priliki jaz namesto Tebe poljubila. (Dalje sledi)

škode mora trpeti sedaj tudi posmeh, ker je denar dobesedno vrgla skozi okno.

Istočasna smrt dveh sester. V Buffalu v Zedinjenih državah Sev. Amerike sta umrli te dni skoraj istočasno dve sestri v starosti 89 in 90 let. Živel sta 60 let skupaj in sta zboleli isti dan za isto boleznijo, tako da so ju tudi zdravniki skušali zdraviti na isti način. Njiju postelji sta bili druga poleg druge. Mlajša sestra je starejšo preživela komaj za nekoliko minut in pokopali so ju drugo poleg druge. Podobne primere istočasne smrti so doslej opazovali pri dvojčkih. Ta primer je zanimiv zavoljo tega, ker je skupno življenje obe sestri tako izenačilo, kakor je to opaziti drugiče le pri dvojčkih.